

Lesson 42

Sawe tumbagahin

Paglista 20, 21

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan *“Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan”*.

Si lesson dehelluhin, si jūd ka'ampat dem Kitab Tawratin, si jūd Paglista, takaleta we' me' bangsa Isra'elin tekka ne la'i si taras lahat Kana'an, lahat bakas pananggup Tuhan pu Nabi Ibrahimin, Nabi Ishakin, Nabi Yakubin duk me' tubu'den. Maggara' Tuhanin matahala' me' a'a mahadje duk malangkew duk mala'at mapatenna' si lahat miya'an duk pangurungne kēmon si me' a'a Isra'el. Saguwa' me' a'a Isra'el ma'ekkahin, tinalew si me' a'a miya'an duk **ga'i siye kahagad si pananggup Tuhanin** we' pangurunge si siye lahat Kana'anin.

Ubus tabatsate bang sa'ingge sōng pangahukum Tuhan me' a'a Isra'elin pegge' ga'i siye kahagad. Pa'inne si siye,

“Ga' ka'am niya' umasek dem lahat bakas pananggupku patenna'anbin, luwal du si Kaleb... duk si Yussa'.. siye ga'i mamateyin pegge' seddili pikilanden duk nuhut siye aku dambūs-būs ateyden. Bang sabab me' anakbi bakas pina'inbin we' siniggew siye duk tinaban, bo'oku siye pi si lahat bakas tineyikutanbin supaya siye sinna la'i. Saguwa' ka'am, matey ka'am si lahat toho' inin.” (Paglista 14:30-32)

Subey te'ed tahātite we' mabaya' te'ed Tuhanin ngurung kahāpan duk ledjiki' si me' a'a Isra'elin. **Saguwa' ga'i iye makajari ngaledjiki'an siye pegge' ga'i siye kahagad.** Pegge' ga'i siye ngatu kahagad si me' bakas pananggup TUHANIN, hukuman Tuhan si me' a'a Isra'elin subey siye maglagin-lagin la'i dem lahat matoho' manamal miya'an dem ampatpū' tahun, taman ga'i ubus matey kēmon me' a'a mangga'i makahagadin amban duwempū' tahun umulnen atawa labi masa miya'an.

Na, kuwe'itu pala'us ne kite bi matsa dem jūd Paglista duk takalete bi bang ine ma'umantag pag sōng ubus ne me' ampatpū' tahun paglagin-lagin me' a'a Isra'el dem lahat matoho' manamal miya'an, jānnen pegge' ga'i siye kahagad. Si kapitulu duwempū' batsate:

(Paglista 20) ¹ *Pag ubus me' bangsa Isra'elin maglagin-lagin la'i dem lahat ga'i tapagtaneman miya'an me' ampatpū' tahun, tekka siye si lahat toho' inēnan Zin duk maghegpa' siye si Kades. [Iye lahat bakas tagna' ga'i siye ngatu kahagad si Tuhan duk pa'asek dem lahat Kana'an, iye lahat bakas pananggup Tuhan siyehin]. Ta'abut matey la'i si Miryam (saka si Musahin) duk kinubul la'i.*

² *Na, pag ga' ne niya' bohe' me' a'ahin la'i, magtipun siye nguntarahan si Musa duk si Harun.* ³ **Magsambung** *siye duk si Musa, pa'inde, “Hāp pe kami miya'an matey masa kamatey me' pungtina'i kamihin masa pinagmulka'an siye we' Tuhanin!* ⁴ *We'ey kami bo'onu, me' a'a tapene' we' TUHANIN pitu si lahat toho' inin supaya kami matey sampay me' hayep kamihin?* ⁵ *We'ey kami bo'onu paluwas amban lahat Misir si lahat mala'at inin? Ga' niya' bisan ine. Ga' niya' tinanem lahat inin; ga' niya' po'on igira; ga' niya' po'on ubas; ga' niya' buwa' kayu; ga' niya' bisan ine. Bu ga' isab niya' bohe' ininum!”*

Takalebi ke me' pina'in me' bangsa Isra'elin? Bakas tinabangan siye duk matetto'aden we' Tuhanin la'i si Misir duk si lahat toho' duk ga'i tapagtaneman, bu kuwe'itu magsukul ke siye duk ngandel ke siye amban diyalem ateyde? Ga'i! Hinanganden sali' du duk hinangan matetto'aden, muggut siye duk magsambung siye! Bugtu', jumu' ne siye lumengngan si lahat toho' iyan, saguwa' bugtu' subey ta'essebde we' iye sababnen pegge' ga'i siye kahagad hangkan ga' pe siye umasek dem lahat Kana'an. To'o, ga' niya' bohe'de masa miya'an. Saguwa' we'ey siye ga'i māku amban Tuhan? Tuhan mangipat siyehin dem ampatpū' tahun si lahat matoho' manamal miya'an – ga'i ke siye takole'ne ngurungan bohe' supaya niya' inumde? Bugtu' takole'ne! Mabaya' Tuhanin ngurungan siye kēmon sukalden! Saguwa', ga' pe te'ed ngandel me' a'a Isra'elin si Tuhanden.

Pala'us ne kite bi matsa duk kata'uhante bang ine mapalabey si siyehin. Pa'in Kitabin:

(Paglista 20) ⁶ *Pag kale si Musa duk si Harun pina'in me' a'ahin, tahala' siye amban me' a'ahin pī si gawang Luma' Pagharapan duk Tuhanin duk pakapang siye la'i. Pabagala sahaya Tuhanin la'i si siye.*

⁷ *Pa'in TUHANIN pu si Musa,* ⁸ *“Bo'ohun tungkudnun duk da'akun bi duk si Harun kēmon me' a'ahin magtipun si batu mahadje miya'an. Si matahan kēmon me' a'ahin bo'ohun magbissā batu hadje iyan ubus bu*

paluwasne bohe'nen. Sa miya'an pamaguwa'nu bohe' amban dem batu mahadjehin supaya me' a'ahin sampay me' hayepden maka'inum."

⁹ Ubus, eddo' si Musa tungkudin amban dem ba'ul si Pagharapan duk TUHANIN sa bakas panganda'akan Tuhanin. ¹⁰ Ubus pinagtipun we' ne duk si Harun kēmon me' a'ahin la'i si harapan batu mahadjehin duk missā si Musa, pa'inne, "Pakale ka'am me' manguntarahin, subey ke paluwas kami bohe'in amban dem batu mahadje inin?" ¹¹ Ubus padangkatne lengngennen duk **lubakne batuhin** minduwe duk tungkudnen. Ekka manamal bohe' pabu'us duk kēmon me' a'ahin sampay hayepden nginum. ¹² Saguwa' missā TUHANIN pu si Musa duk si Harun, pa'inne, "Pegge' ga'i sarang sandelbin si aku duk ga'i ku pahadjebi si matahan me' bangsa Isra'elin we' sutsi ku, hangkan ga'i makajari bo'obi me' a'a inin padiyalem si lahat sōng pangurungku siyehin."

Tasabutbi ke bang ine mapalabeyin? Ine bakas panganda'akan Tuhan pu Nabi Musahin supaya niya' bohe' inum me' a'a Isra'el mabanesin? Pa'inne, "Missā kew si batu hadje iyan!" Kahagad ke Nabi Musa duk missā ke si batu hadje iyan? Ga'! Pegge' astel ne Nabi Musa, lubakne batuhin minduwe. Ga'i du kahāpan Tuhanin si hinangan Nabi Musa miya'an, saguwa' masi pe paluwasne bohe'in amban dem batu iyan pegge' hāp Tuhanin. Saguwa' ga'i Tuhanin kahāpan hangkan iye leggane, pa'inne, "Pegge' ga'i sarang sandelbin si aku duk ga'i ku pahadjebi si matahan me' bangsa Isra'elin we' sutsi ku, hangkan ga'i makajari bo'obi me' a'a inin padiyalem si lahat sōng pangurungku siyehin."

Kaw tapikilte we' sobra te'ed pangalegga' Tuhan iyan pu Nabi Musa. Saguwa' subey ta'essebte we' sinna Tuhanin bang a'ahin ngandel si lapalnen duk nuhut lapalnen. Ga'i Tuhanin makajari neyima' ine-ine kuntara si lapalnen – bisan pe Nabi Musa!

Tuhanin ga'i magliyu sala'-bennal. Bisan Nabi Musa nabi bangsahan, manusiya' du iye kuwe' kitehin bi. Hangkan dusehan du isab iye kuwe' kēmon tubu' Apu' Adamin. Bisan Nabi Musa, **ga'i makajari nimbul dine** sabab hinanganne mahāpin. Sali' du duk kēmon tubu' Apu' Adamin niya' salla'ne duk ga'i tahnangne kēmon mabentelin. Nabi Musa kuwe' isab kēmon me' a'a Isra'elin makajari patapit hadja si Tuhan palabey amban lān pagtimbul minemes we' Tuhanin, hātinan lān pagkurbanin. Sabab duse Nabi Musa inin mabaya' Tuhanin ma'esseban kite bi we' **kēmon** kite bi kapagduse duk ga'i tapudji we' Tuhanin. Kēmon tege duse si matahan Tuhan. Kēmon bakas magduse. Ga' niya' bentel! Ga' niya' a'a we' ga' bakas pasape' amban lān Tuhanin – luwal dembuwa', iye Manimbul mabentelin bakas pitu amban surga' nimbul madusehanin!

Bang pala'us kite matsa istori sabab me' bangsa Isra'elin, tabatsate si tuggu kapitulu duwempū' we' Nabi Harun saka Nabi Musahin matey

diyata' punu inēnan Hor. Duk magsugul me' bangsa Isra'elin la'i dem tellumpū' ellew.

Ubus iyan, pa'in Kitabin dem kapitulu duwempukdembuwa':

(Paglista 21) ⁴ *Lumengngan siye amban Punu Hor nuhut lān tudju Tahik Peyat....Saguwa' si lān pe siye **ga'i ne kasandalan me' a'ahin**; ⁵ puggutande pe si Musa bu pesōng te'ed Tuhanin, pa'inde, “We'ey kami bo'obi pitu supaya kami matey si lahat toho' manamal? Ga' niya' pan! Ga' niya' bohe"! Bu jumu' ne kami si kinakan ga'i mahāp inin.”*

⁶ *Ubus miya'an, pinatekkahan siye we' Tuhanin **me' sawe bisa**; tinigtuk me' a'ahin we' de duk ekka a'a Isra'el matey. ⁷ Hap pī me' a'ahin pu si Musa duk pa'inde, “Pag muggut kami si Tuhan duk si ka'u magduse kami. Māku-māku kew si Tuhan we' ānanne me' sawe inin amban kami.” Na, māku-māku si Musa para si me' a'ahin. ⁸ Pa'in TUHANIN pu si Musa, “Ngahinang kew patta' sawe duk bowetun diyata' olom; sine-sine bakas tinigtuk, makajari iye mayam pī si sawe iyan bu ellum iye.” ⁹ Hangkan ngahinang si Musa dembuwa' patta' sawe tumbaga duk bowetne diyata' olom. Manjari, bang niya' bakas tinigtuk we' sawe bu **mayam** iye pī si sawe tumbaga miya'an, **ellum** du iye.*

Na, pikilte ne dahu' sabab istori meke'ulali' inin. Ine jānnen hangkan patekkahan Tuhanin me' sawe bisa me' a'a Isra'elin? Patekkahanne siye sawe sabab me' **duseden**. Bakas takaletē we' puggutande Tuhanin duk Nabi Musa, duk we' diyawa'ande kinakan pangurung Tuhan siyehin. Iye jānnen hangkan siye patekkahan Tuhanin sawe bisa supaya siye tigtukde; duk ekka siye **matey**.

Ine makajari hinang me' a'a Isra'elin duk siye lumahi amban kamateyden? Makajari ke timbulde diden amban bala me' sawe iyan? Tapakewuli'de ke diden amban laksun me' sawe makamateyin? Ga'i makajari! Na, ine makajari hinangde? Makajari siye māku-māku si Tuhan! Bu iye miya'an hininangden. Bakas takaletē we' me' a'a Isra'elin magsusun duk pī pu Nabi Musa duk pa'inde, “Bakas magduse kami! Bakas langgalan kami panganda'akannun duk panganda'akan Tuhanin! Māku-māku kew si TUHAN para si kami supaya iye ma'ase' si kami duk ānanne me' sawe inin!”

Ānan Tuhanin ke me' sawehin amban siye? Niya' hinang Tuhanin pesōng pe hāp! Da'ak Tuhanin Nabi Musa nghinang sawe tumbaga duk binowet diyata' olom supaya “sine-sine bakas tinigtuk, makajari iye **mayam** pī si sawe iyan ubus bu **ellum** iye.” Inin **tambal Tuhanin**. Bang niya' tinigtuk we' sawehin ga' niya' seddili subey hinangne luwal mayam pī si sawe tumbaga binowet diyata' olomin duk kewuli'an iye! Inin lān katimbulan minemes we' Tuhanin: **Mayam duk ellum!**

Nanggup Tuhanin we' pakewuli'ne **sine-sine mayam** pī si sawe tumbaga bakas binowet we' Nabi Musa diyata' olomin. Ine ma'umantag si a'a **mangga'i mangatu mamayamin**? Ekka peddi'de duk matey siye. Saguwa' sine-sine kahagad si Tuhan duk mayam pī si sawe tumbaga miya'an, timbul iye amban kamateyne, pegge' bakas nanggup Tuhanin, pa'inne, "***Sine-sine bakas tinigtuk makajari mayam duk ellum.***"

To'o, istori inin meke'ulali' te'ed, saguwa' pesōng pe amban meke'ulali'. Sinulat inin nolo'an kite bi. Mabaya' Tuhanin magpakite si kite bi, we' **kēmon kite bi** kuwe' me' a'a bangsa Isra'el masaley. Kite bi inin dusehan du isab, daran puggutante bi Tuhanin duk me' a'ahin, dem pikilante bi, bissāte bi duk si hinangante bi palanggalante bi Tuhanin. **Nakura' Seyitanin** kuwe' me' sawe bisa manigtuk me' a'a Isra'elin. Duk **dusehin** kuwe' laksun makamatey me' a'ahin. Kuwe' bentuk 'tinigtuk' we' Nakura' Seyitanin kēmon me' tubu' Apu' Adamin duk laksun dusehin makamatey kite bi salama-lama. Luwal ga'i kite bi matey bang niya' **tambal** amban Tuhan! Legga para dusehin magmula dem ebbut salama-lama. Bang amban diten, ga'i kite bi makajari lahi! Saguwa', pudjite Tuhanin! Niya' gara'ne pagtimbul me' a'a Isra'el amban **laksun me' sawehin** masaley bu arak sa miya'an niya' isab gara'ne pagtimbul me' tubu' Apu' Adamin amban **laksun dusehin**!

Ka'am, me' mapakale ellew inin, kata'uhan bi ke bang ine bakas hinang Tuhanin supaya ka'am tatimbul amban mala'at bakas matekka sabab dusehin? **Pakale ka'am si me' pina'in we' Manimbulin** me' da ngibu duk lime hatas tahun palabey amban pagpatengge Nabi Musa patta' sawe tumbaga si lahat toho' manamalin. Pa'inne, "*Si Musa ewwalley, masa pala'ine si lahat toho' manamal..., ngahinang iye bantuk sawe amban tumbaga duk pina'angkat duk binowet we' ne diyata' olom.... Damikkiyan Anak Manusiya'in* (Manimbul dunyahin), *subey isab pina'angkat diyata' olomsupaya kēmon masandel si iyehin ga'i pasape' amban Tuhan saguwa' ellum siye salama-lama la'i si pana'anan Tuhanin!*" (Yahiya 3:14,16)

Amban ayat inin diyalem Kitab Injil ta'ayate we' sawe tumbaga bakas pina'angkat we' Nabi Musa si lahat toho' masaley, **umbaga'an** Manimbulin. Manimbul inin pina'al andang we' pitu iye si dunya duk matey diyata' olom supaya tada'ag we' ne nakura' seyitan mamoo kamatey si manusiya'in. (Hibrani 2:14) Hāp manamal lapal inin! Ta'ayate si me' lesson si pesōngan we' iluka we' Tuhanin gawang pagtimbulin, pagpasanyangin duk pagkēgin para si me' tubu' Apu' Adamin sabab kamatey duk ellum balik Manimbulin! Mabaya' hadja Tuhanin we' magbennal kew we' ga'i kew makajari nimbul dinu amban antanan dusehin. Duk kabaya'annen we' kahagad kew diyalem ateynu me' bakas inakane sabab Manimbul mamatey diyata' olomin

supaya tabayedanne ka'u dusenun. Pa'in Tuhanin: **Mayam kew pī si Manimbulin duk ellum kew!** Kahagad kew te'ed si iye duk pinakewuli' kew we' Tuhanin, tinimbul amban laksun dusehin, duk memes Tuhanin ne patenna'annun salama-lama si pana'ananne la'i si surga'!

Pa'in Tuhanin si kēmon a'ahin, bang bahi' ke atawa bata', lella ke atawa dende, dayahan ke atawa miskin, pa'inne: **Mayam kew duk ellum!** Mayam kew pī si Manimbul mabalakatan pinapitu we' Tuhanin, ubus bu tinimbul kew! Saguwa' pa'in Tuhanin isab: **Bang ga'i kew ngatu mayam**, bang ga'i kew kahagad si Manimbulin, – bu palabey amban iye hep inurungan we' Tuhanin 'tambal' dusehin – bang ga'i kew kahagad, *“matey kew mo'o dusenun!”* (Yahiya 8:24) Pa'in sara' Tuhanin hep we' sine-sine ga'i neyima' tambal minemes we' Tuhanin, **magmaula iye**. Ga' niya' tambal Tuhanin seddili supaya me' tubu' Apu' Adamin kewuli'an amban laksun dusehin. Bakas ne ke kew mayam pī si Manimbulin? Sabab iye hep nulat kēmon me' nabihin. Limpiyuhanne du kew duk urunganne kew umul salama-lama bang kew ngandel hadja si iye. Pakale kew balik si me' pina'in dem Kitabin, pa'inne: *“Si Musa ewwalley, masa pala'ine si lahat toho' manamal..., ngahinang iye bantuk sawe amban tumbaga duk pina'angkat duk binowet we' ne diyata' olom.....Damikkiyan Anak Manusiya'in* (Manimbul dunyahin), *subey isab pina'angkat diyata' olomsupaya kēmon masandel si iyehin ga'i pasape' amban Tuhan saguwa' ellum siye salama-lama la'i si pana'anan Tuhanin!”* (Yahiya 3:14,16)

Me' bagayku, taym ne ellew inin. Hāp isab bakas ka'am pakale. Si programa balik, bang amban kahandak Tuhanin, pakale kite bi si me' bissā katambusan Nabi Musahin. Ubus miya'an, ubus ne pagistadite dem Kitab Tawratin.....Karayaw iledjiki'an kew sasangnu mikil-mikil sabab pananggup Tuhan inin:

“Mayam ka'am si Aku, ubus bu timbul ka'am!” (Shi'ya 45:22)

Wassalam